

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LVIII. De Emphyheusi, Feudo & Libello.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

C A S U S LVIII.

De Emphyteusi , Feudo & Libello.

Letius variorum prædiorum usum-
fructum , tum gratis , tum erga
pensionem obtinet, queritur: 1. An
titulo emphyteusis vel locationis. 2. An
emphyteusis concedi possit sine solemnita-
ribus Canonicis. 3. Quid si res emphy-
teutica deterioretur , vel non solvatur
canon , aut caducitas à Prelato remitta-
tur. 4. Quid si res emphyteutica ven-
datur in dotem , detur , vel non solvatur
laudemium , vel transferatur in Eccle-
siam. 5. Quid de feudo hæreditario
& gentilitio. 6. Quid de petitione in-
vestitura & alienatione feudi. 7. Quid
si emphyteusis vel feudum alteri elocetur,
subfeudetur , commutetur , vel fructus
non ferat. Pro Resolutione

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit
emphyteusis?

1. Emphyteusis , Germanicè ein
Erb-Zins / est contractus, quo res
immobilis quoad dominium utile sub
annuo canone ad minus ad decen-
nium conceditur. Dicitur 1. quoad
dominium utile , seu jus percipiendi
utilitatem , & fructus rei ; nam do-
minium directum manet penes illum,
qui concedit rem suam alteri , &
propterea vocatur dominus directus,
German. Grund-Herr / Zins-Erb-
Herr / &c. cui res conceditur , voca-
tur emphyteuta, Germ. Zins-Mann.
Dicitur 2. sub annuo canone ; canon

R. D. Jansen Pars 1.

hic vocatur pensio , quæ domino
directo in recognitionem domini
annuè penditur, sive in fructibus, sive
in pecunia. Dicitur 3. ad minus ad
decennium , in quo emphyteusis
maximè distinguitur à locatione;
nam si res infra decennium concedi-
tur , non emphyteusis , sed locatio
dicitur , sicut econtrà si res immobi-
lis locetur ad decennium , emphy-
teusis erit, etsi contrahentes utantur
vocabulo locationis, Reiffenst. n. 127.
An autem ad valorem emphyteuseos
requiratur scriptura , non conve-
niunt Juristæ , attendenda est cujus-
vis loci consuetudo , quæ juri com-
muni derogare potest. Si emphy-
teusis constituatur ad certos annos,
vocatur temporalis , si ad dies vitæ,
vitalitia , si in perpetuum etiam pro
hæredibus , hæreditaria , si consti-
tuitur in bonis Ecclesiæ , dicitur
Ecclesiastica, si in aliis, vocatur laica.
Ecclesiastica sine solemnitatibus Ca-
nonicis concedi non potest , cum sit
species alienationis ; si tamen ab an-
tiquo (saltem ultra 40. annos) sit
solita dari in emphyteusin , & ab
initio cum solemnitate data fuerit,
cæque denuò ad Ecclesiam reverta-
tur , potest absque nova solemnitate
(idem est de feudo) in emphyteusin
dari, dummodo non cum minori

Xx

Ec-

Ecclesiæ utilitate; si tamen prior emphyteusis fuit limitata ad certam generationem, hæc cessante dari nequit civitati vel Universitati, quæ non moritur, sine nova causa & solemnitate, vel potentiori, qui sit difficilis conventionis; nam quamvis res semel facta alienabilis censeatur semper talis, non tamen potest alienari in pejus. *Eng. l. 3. t. 18. n. 15. Pyrrh. ib. à n. 45.*

QUÆR. II. Quæ sint obligationes, seu onera emphyteutæ?

3. R. seq. 1. Præter annum canonem debet facere omnes expensas necessarias pro collectione fructuum, & conservatione fundi, domûs, horrei, putei, &c. si per culpam latam vel levem emphyteutæ res emphyteutica notabiliter deterioretur, ut minoris valeat, privari potest jure emphyteutico, & usufructus cum proprietate consolidari, *Pyrr. n. 38.*
2. Si emphyteuta tribus annis continuis in emphyteusi laica, & duobus in emphyteusi Ecclesiastica suâ culpâ non solvat canonem, ipso jure cadit in pœnam commissi, ita ut eum proprietarius saltem per sententiam judicis expellere possit, quamvis pro solutione interpellatus non fuerit, *c. finali de emphyt.* Excipe, nisi in emphyt. Ecclesiastica post biennium elapsum mox intra breve tempus (quod arbitrio judicis relinquitur) oblatis pensionibus emphyteuta moram purgaverit, aut dominus, postquam emphyteuta pœnam commissi incurrit, canonem futuri temporis acceptaverit; tunc enim caducitati

renuntiâsse, cumque in futurum pro emphyteuta agnovisse censeatur; aliud est, si exigit, vel recipiat pensiones lapsas; tunc enim tantum cum agnoscit emphyteutam pro tempore præterito, non autem pro præsentem vel futuro, *fas. in l. 2. c. de jur. emph. n. 124. Barb. adv. fin. de emphyt. n. 117. Leur. l. 3. q. 375.* 3. Emphyteuta rem irrequisito domino vendens & tradens, incurrit pœnam commissi, & res sit caduca, *dict. c. fin.* si titulo gratuito, v.g. donationis, legati, dotis, &c. res alienetur, non requiritur præviè consensus domini, *Engel. n. 20.* sed sufficit, quod à domino, antequam novus emphyteuta mittatur in possessionem, petatur investitura, ac domino solvatur laudemium, consuetumque honorarium, quod ex rigore juris consistit in parte quinquagesima; ex consuetudine penditur sæpè pars trigesima, vel etiam vigesima; si hæres necessarius vel filius succedat patri, nullum debetur laudemium. 4. Emphyteusis absque consensu domini nequidem Ecclesiæ vendi potest; potest tamen donari, legari, non quidem ut retineat, sed ut intra annum vendat, & æstimationem recipiat, *Jason. n. 91.* Si Monasterium succedat loco Professi in emphyteusim vel feudum, retinere ea potest ad vitam Religiosi; illo mortuo intra annum vendi debet, vel impetrari consensus domini directi, *Laym. Reiffenst. n. 251.*

QUÆR. III. Quid & quotuplex sit feudum? 5.

- R. 1. Feudum est concessio rei im-

immobilis sub onere fidelitatis & obsequii personalis exhibendi domino directo; Is, qui concedit, vocatur feudator, seu dominus fundi, German. *Lehen-Herr* / qui accipit, vocatur feudatarius, vel vasallus, Germ. *Lehn-Mann* / *Lehn-Träger*. §. 2. Feudum variè dividitur: 1. In Regale, quod confertur à Principe cum titulo dignitatis, v. g. Ducis, Comitis, Baronis, &c. & non regale, quod nihil adfert dignitatis. 2. In Ecclesiasticum, quod ab Ecclesia, & in laicum, quod à laico confertur. 3. In hæreditarium, quod mitti potest ad quoscunque hæredes etiam extraneos, & in non hæreditarium seu gentilitium, German. *Stamm-Lehn* / quod ad solos liberos mitti potest. 4. In masculinum, quod ad solos masculos; in femininum, quod deficientibus masculis etiam ad fœminas transmittitur.

QUÆR. IV. In quibus feudum con- vel disconveniat cum emphyteusi?

6. §. In multis: Ut 1. utrumque constituitur in re immobili & fructifera, ut agro, oppido, civitate, &c. 2. In utroque tantum transfertur dominium utile, seu usufructus, manente proprietate penes dominum. 3. Uterque emphyteuta & vasallus debet solvere laudemium, & à domino investiri, seu mitti in possessionem, vel corporali introductione, vel fictione juris, traditione scilicet clavis, annuli, ensis, &c. idque intra annum & diem, cum hac differentia, quod emphyteuta

tantum teneatur petere investitionem, quando ipse primò succedit, vel noyum dominum accipit, toties etiam debet præstare homagium seu iuramentum fidelitatis, & solvere laudemium. 4. Emphyteuta sub pœna caducitatis prohibetur sine consensu domini tantum alienare rem emphyteuticam contractu oneroso, v. g. venditionis, permutationis, &c. item dominus requisitus regulariter consensum dare tenetur; Econtra vasallus prohibetur feudum sine consensu domini, qui consensum præstare nunquam obligatur, omninò non alienare, nequidem contracto gratuito, v. g. legando, donando in dotem, &c. ex consuetudine tamen permittitur partem feudi etiam ad longum tempus elocare. 5. Emphyteuta, si per duos aut tres annos etiam non monitus pensionem integram solvere negligat, incurrit pœnam commissi; econtra vasallus obsequium personale per se præstare non tenetur, nisi requisitus, nec ob quodvis obsequium negatum amittitur feudum, sed tantum ob crimen felonix & infidelitatis, ut si insidiatus fuerit vitæ, bonis, vel honori domini. 6. Tam emphyteuta quam vasallus rem emphyteur. vel feudalem alteri subemphyteutare, vel subinfeudare potest cum consensu domini directi, aliàs non, hic contractus vocatur libellus. 7. Emphyteuta rem emphyteuticam elocare potest infra decennium; vasallus verò rem feudalem etiam ad longum tempus, *Clarus, Jason. Pyrr. n. 44.*

8. Res emphyteutica non verò feudalis

dalis sine consensu domini oppignorari potest, quia arctius obligatur vassallus ad rem non alienandam, vel gravandam, quam emphyteuta; habet enim rem titulo magis gratuito. 9. Res emphyteutica vel feudalis non potest domino invito commutari, vel in aliud converti, ager v. g. in vineam, sylvam in agrum, quia res manet domini; non credo autem dominum facile fore invitum, si commutatio fiat in evidenter melius. 10. Si ex toto res pereat, perit proprietario,

nec emphyteuta tenebitur ad canonem, aut vassallus ad sua onera personalia, secus est, si tantum ex parte pereat. 11. Si emphyteuta magnum passus est damnum in fructibus, sive ex sterilitate, inundatione, aut incurfu hostium, & annuo magnam solvat pensionem, æquum est ei fieri remissionem aliquam, quia tunc se habet ut conductor; secus est, si damnum non sit adeo notabile, vel canon pendendus sit exiguus, *Reiffensb. à n. 156.* Plura vide apud Authores cit.

C A S U S L I X.

De sponsione & ludo.

Merivius ludit cum filiis familias, Religiosis. 1. 2. Qui vel non habent licentiam, vel tantum habent licentiam exponendi tres florenos, cum tamen exponant triginta, quos erant lucrati. 3. Ludit cum patre-familias cum damno liberorum. 4. Apponit pecuniam adulterinam, furtivam, vel saltem suspectam de furto. 5. Alium ludere cogit. 6. Chartifolia notat, abscondit, vel ita disponit specula, ut alterius folia videre possit, fingit se imperitum. 7. Est si altero multo peritior. 8. Certus, Titiam nunquam nupturam esse certat cum pluribus, quod eam non sint habituri in uxorem, addens, se de hoc esse certum. 8. 9. Ludit lusu prohibito. 10. Quod inde lucratur, retinet; quod verò perdit, non solvit, vel solum repetit. 11. Imò ludit animo non solvendi vel opponendi exceptionem legis. 12. Lucrum ex lusu

prohibito perceptum reddere renuit, negatque, se tali lusu luisse. 13. Aliis in lusu blasphemare solitis colludit, & aleas subministrat Principe connivente. 14. Ludit in loco sacro, pecuniam verò erga preces & Missas exponit. 15. Pro Resolut.

QUÆR. I. Quid sit sponsio, & ludus?

1. Sponsio est contractus, quo duo vel plures de veritate alicujus rei incertæ sibi invicem aliquid spondent, ut ejus sit, qui veritatem fuerit assecutus. Sponsioni affinis est ludus, qui definitur: Certamen quoddam ob animi oblectationem susceptum eâ conditione, ut res ab utroque exposita victori cedat. Certum est, hos contractus secundum se esse licitos, & spectare ad virtutem eutrapeliæ seu affabilitatis pro recreando animo,